

FLORA EN FAUNAONDERZOEK

HOFSTEDE RUCPHEN

GEMEENTE RUCPHEN

BTL

Advies

F L O R A - E N
F A U N A O N D E R Z O E K

H O F S T E D E

G E M E E N T E R U C P H E N

COLOFON

Oisterwijk, 22 maart 2016

Opgesteld door **BTL Advies BV.**
Parklaan 1
5061 JV Oisterwijk
Postbus 385
5060 AJ OISTERWIJK
t 013 52 99 555
f 013 52 99 550
e advies@btl.nl

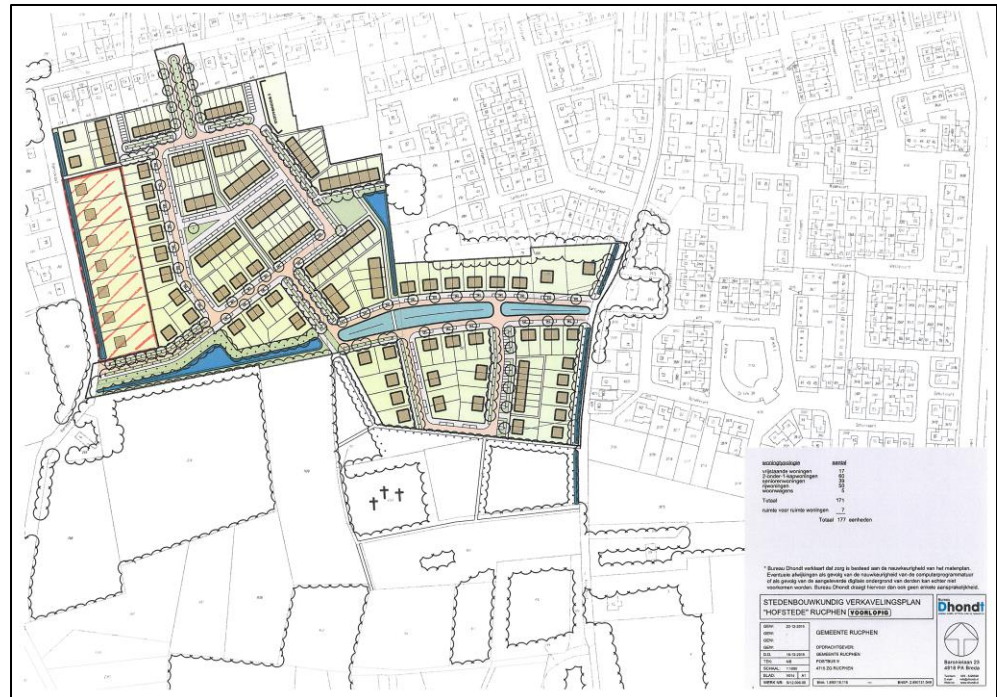
Opdrachtgever Gemeente Rucphen

Projectnummer 226075

Status definitief

INHOUD

1	INLEIDING	6
1.1	Aanleiding	6
1.2	Plangebied en toekomstige situatie	6
1.3	Beschermingskader	7
2	WERKWIJZE	11
2.1	Bron- en literatuuronderzoek	11
2.2	Biotooptoets	12
2.3	Beoordeling wezenlijke kenmerken en waarden	12
3	MOGELIJK VOORKOMENDE BESCHERMDE FLORA EN FAUNA	13
3.1	Ecologische structuren	13
3.2	Gebiedsbescherming	14
3.3	Beschermde soorten	15
3.4	Conflicten met de Flora- en faunawet	19
3.5	Conflicten met de EHS	20
4	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	21
4.1	Beschermde soorten	21
4.2	Beschermde gebieden	22
	LITERATUUR	23

Figuur 1: kaart voorgenomen ontwikkeling (het rood gearceerde deel valt buiten het plangebied)

figuur 2: huidige situatie plangebied

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING

De gemeente Rucphen is voornemens om op de locatie Hofstede in Rucphen nieuwbouw te realiseren. Ten behoeve van het opstellen van het bestemmingsplan is een flora- en faunaonderzoek nodig. In 2012 is door BTL Advies een flora- en faunaonderzoek uitgevoerd voor dit plangebied (Flora- en faunaonderzoek Rucphen-zuid, 16 mei 2012).

Het project heeft enige tijd stil gelegen, maar is onlangs weer opgestart. Hierdoor is de geldigheidstermijn van het eerder uitgevoerde flora- en faunaonderzoek verstreken. Voor de bestemmingsplanprocedure dient het flora- en faunaonderzoek daarom geactualiseerd te worden. Daarnaast is het stedenbouwkundig ontwerp aangepast, waarbij tevens de zuidgrens van het plan is gewijzigd. Bovendien wordt voor het plangebied aan de Pierestraat (rood gearceerd op de kaart) een separaat bestemmingsplan opgesteld. Om bovenstaande redenen is een update van het flora- en faunaonderzoek uit 2012 nodig.

Het doel van dit flora- en faunaonderzoek is het actualiseren van het onderzoek uit 2012, zodat de rapportage weer geschikt is voor de bestemmingsplanprocedure en de juiste begrenzingen worden gehanteerd. Uitgangspunt bij het flora- en faunaonderzoek vormt de vigerende Flora- en faunawet (25 mei 1998). In deze wet staat in artikel 1 t/m 18 beschreven dat de verstoring van bedreigde inheemse plant- en diersoorten verboden is. Van eventueel voorkomende beschermde soorten is beoordeeld of de soort of populatie door de geplande ingreep schade ondervindt. Op basis van deze aspecten is de afweging gemaakt of het wel of niet nodig is om gedurende de uitvoering te voldoen aan een aantal randvoorwaarden en/of het nodig is om een ontheffing aan te vragen in het kader van de Flora- en faunawet, artikel 75 lid 5 en lid 6, sub C.

Daarnaast grenst het plangebied direct aan de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). De EHS heeft als belangrijkste doel om een goed functionerend natuurlijk netwerk te creëren en in stand te houden. De wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS mogen daarom geen hinder of schade ondervinden van ruimtelijke ingrepen en ontwikkelingen.

1.2 PLANGEBIED EN TOEKOMSTIGE SITUATIE

Het plangebied is gelegen ten zuiden van de bebouwing van Rucphen en bevindt zich tussen de Pierestraat in het westen en de Kerkstraat in het oosten. Het plangebied bestaat uit akkers, weilanden en landschappelijke beplantingen aan de rand van de bebouwde omgeving van Rucphen. Ook een deel van de dennenaanplant aan de Pierestraat behoort tot dit plangebied. De gemeente Rucphen is voornemens hier een nieuwe woonwijk te ontwikkelen. Naast woningen en bijbehorende infrastructuur worden hier eveneens groenvoorzieningen, speelplaatsen en vijvers aangebracht. Daarnaast wordt een ontsluiting van de woonwijk gerealiseerd naar de Kade. Hiervoor moeten de woningen aan de Kade 37 en 39 worden gesloopt.

1.3 BESCHERMINGSKADER

De bescherming van soorten en hun leefgebieden is geregeld in de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn en op nationaal niveau verankerd in de Flora- en faunawet en de vernieuwde Natuurbeschermingswet 1998.

Natuurbeschermingswet

De Natuurbeschermingswet 1998, die op 1 oktober 2005 in werking is getreden, richt zich op de bescherming van daartoe aangewezen gebieden, het beheer en het voorkomen van bepaalde schadelijke handelingen. In deze gebieden, bestaande uit Vogel- en Habitatrichtlijngebieden en Beschermde Natuurmonumenten, staat instandhouding van soorten en systemen voorop.

Vogelrichtlijn

De Vogelrichtlijn (Richtlijn 79/409/EEG) richt zich op de bescherming van alle natuurlijk in het wild levende vogelsoorten en in het bijzonder van de leefgebieden van bedreigde en kwetsbare vogelsoorten. In Nederland zijn Vogelrichtlijngebieden aangewezen als speciale beschermingszone. Deze gebieden maken onderdeel uit van Natura 2000, het Europese initiatief van een duurzaam ecologisch netwerk van natuurgebieden in Europa. De richtlijn stelt nadere regels voor de bescherming, het beheer en de regulering van vogelsoorten.

Habitatrichtlijn

De Habitatrichtlijn (Richtlijn 92/43/EEG) richt zich op de instandhouding van natuurlijke habitats en habitats van soorten en de bescherming van plant- en diersoorten, met uitzondering van vogels. In bijlage I van de Habitatrichtlijn worden speciale beschermingszones aangewezen voor kwetsbare, bedreigde of zeldzame habitattypen. Bijlage II van de Habitatrichtlijn vermeldt de kwetsbare, bedreigde of zeldzame dier- en plantensoorten die beschermd moeten worden door speciale beschermingszones aan te wijzen. Ook deze gebieden maken deel uit van het Natura2000 netwerk.

Ecologische hoofdstructuur (EHS)

Door grootschalige ruimtelijke ontwikkelingen zijn in Nederland veel natuurgebieden en verbindingen tussen deze gebieden verloren gegaan. Om deze reden is de EHS in werking gesteld om enerzijds bestaande verbindingen te beschermen en anderzijds om nieuwe verbindingen te creëren. Op deze manier wordt een goed functionerend netwerk tussen natuurgebieden gerealiseerd. Bescherming van de EHS geschiedt volgens het "Nee, tenzij..." principe. Ruimtelijke ingrepen zijn alleen toegestaan in het geval geen alternatieven aanwezig zijn en er sprake is van een groot maatschappelijk belang.

Flora- en faunawet

De soortenbeschermingsaspecten uit de Habitat- en Vogelrichtlijn zijn geïmplementeerd in de Flora- en faunawet. De Flora- en faunawet (Stb. 1998,402) richt zich op de bescherming van planten- en diersoorten binnen en buiten de beschermde natuurgebieden. Uitgangspunt is het nee, tenzij beginsel.

Alle inheemse zoogdieren (uitgezonderd bruine rat, zwarte rat en huismuis), alle inheemse vogelsoorten, alle amfibieën en reptielen, een aantal vissen, plantensoorten en andere diersoorten zijn bij Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) (Stb. 2000,523) beschermd.

In februari 2005 is een AMvB in het Staatsblad gepubliceerd en daarmee in werking getreden. Hierin zijn onder andere een aantal algemene soorten opgenomen, die onder

bepaalde voorwaarden, een vrijstelling hebben gekregen voor artikelen 8 tot en met 12.

Vanaf dat moment wordt gewerkt met drie beschermingscategorieën:

- **algemene beschermde soorten (tabel 1):** voor de meeste activiteiten (bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen) zijn deze vrijgesteld van een ontheffingsaanvraag. Voor andere activiteiten is wel een ontheffing nodig; deze wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort' (zg. lichte toets).
- **overige beschermde soorten (tabel 2):** Voor de meeste activiteiten (bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen) zijn deze soorten vrijgesteld voor een ontheffingsaanvraag, mits activiteiten worden uitgevoerd op basis van een goedgekeurde gedragscode. Voor andere activiteiten is wel een ontheffing nodig; deze wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort' (zg. lichte toets). Geen gedragscode betekent geen vrijstelling voor deze categorie.
- **streng beschermde soorten (tabel 3):** Dit zijn alle soorten van de Europese Habitatrichtlijn (bijlage IV) van de Europese Vogelrichtlijn (bijlage 1) en de bij algemene maatregel van bestuur aangewezen inheemse dier- en plantsoorten. Negatieve effecten op streng beschermde soorten moeten door middel van compensatie teniet worden gedaan. Voor uitvoering van werkzaamheden die strijdig zijn met de Flora- en faunawet kan ontheffing worden aangevraagd (artikel 75, lid 5 & lid 6, sub C en artikel 2, derde lid van het Besluit vrijstelling beschermde plant- en diersoorten).

Vogels

De bescherming van vogels is gericht op de aan- of afwezigheid van broedgevallen.

Verblijfplaatsen van vogels die hun verblijfplaats het hele jaar door gebruiken of elk jaar terugkeren naar hetzelfde nest, zijn jaarrond beschermd. Dit geldt voor een relatief klein aantal soorten. De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat om een nieuw nest te maken. Omdat voor deze soorten geldt dat deze het nest eenmalig gebruiken, vallen dergelijke nesten alleen tijdens het gebruik van vogels onder de bescherming van artikel 11 van de Flora- en faunawet. Voor deze soorten is geen ontheffing nodig, mits het nest is verlaten.

Voor het verstoren van broedende vogels kan geen ontheffing worden verkregen.

Werkzaamheden mogen alleen worden uitgevoerd, wanneer geen in gebruik zijnde nesten aanwezig zijn. Rond in gebruik zijnde nesten geldt een rustzone waarbinnen geen werkzaamheden mogen worden uitgevoerd totdat de vogels hun nest vanzelf weer hebben verlaten, dat wil zeggen nadat het broedsel is afgerond of de jongen zijn grootgebracht.

De lijst met jaarrond beschermde soorten is in augustus 2009 aangepast. Op de volgende categorieën van de vaste nesten gelden de verbodsbepalingen van artikel 11 van de Flora- en faunawet het gehele seizoen:

1. Nesten die ook buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop.
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing.

4. Vogels die jaarlijks gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn om zelf een nest te bouwen.
5. Vogels die in deze categorie vallen zijn niet jaarrond beschermd, tenzij zwaarwegende feiten en ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Het gaat hier weliswaar om nesten van vogels die regelmatig terugkeren naar de plaats waar deze soorten het jaar daarvoor hebben gebroed of in de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats is verdwenen, zich elders te vestigen.

Rode Lijst soorten

Voor de soortengroepen planten, vogels, amfibieën en reptielen, zoogdieren, zoetwatervissen, dagvlinders, libellen, sprinkhanen, korstmossen en paddenstoelen zijn lijsten vastgesteld met daarop vermeld de met uitsterven bedreigde en kwetsbare soorten, de zogenaamde Rode Lijsten. Deze zijn per soortgroep gepubliceerd in de Staatscourant.

Echter, op dit moment heeft plaatsing op de Rode Lijst geen juridische beschermde status. Voor Rode Lijstsoorten geldt zodoende geen ontheffingsplicht, tenzij de Flora- en faunawet op de soort van toepassing is en zodoende de bescherming van de Flora- en faunawet geldt. In de uit te voeren werkzaamheden wordt met de algemeen geldende zorgplicht voor planten en dieren -voor zover dat mag worden verwacht- rekening gehouden. Op iedere burger rust de zorgplicht om binnen vermogen deze soorten te beschermen en te behouden.

2 WERKWIJZE

Dit flora- en faunaonderzoek bestaat uit:

- bron- en literatuuronderzoek (2.1);
- biotooptoets (2.2)

2.1 BRON- EN LITERATUURONDERZOEK

Het bron- en literatuuronderzoek omvat een literatuur- en kaartstudie naar de actuele waarden en betekenis van het plangebied. Daarbij zijn zowel de eigen waarden van het plangebied als ook de waarden van het plangebied voor de bredere omgeving beschouwd. Hierbij is met name gebruik gemaakt van de gegevens, die in 2012 zijn verzameld. Het betreft hier zowel gegevens uit de literatuur als het in 2012 uitgevoerde veldbezoek. De gegevens uit 2012 zijn aangevuld met informatie uit recente bronnen.

Op basis van de bekende verspreiding in combinatie met de biotooptoets is beoordeeld in hoeverre het mogelijk is dat beschermde plant- en diersoorten voorkomen in het plangebied. Alle beschermde soorten, die mogelijk in het plangebied voorkomen, zijn in tabellen per soortgroep opgenomen (zie hoofdstuk 3). Een uitzondering hierop vormen de broedvogels. Hiervan zijn alleen de jaarrond beschermde soorten opgenomen plus de vogelsoorten waarvoor extra inventarisatie gewenst is (categorie 5 van de vaste nesten), waaronder kolonievogels en spechten.

Flora- en fauna-atlassen

- Atlas van de Nederlandse broedvogels (2002);
- Atlas van de Nederlandse vleermuizen (1997);
- Atlas van de Nederlandse zoogdieren (1992);
- De wespen en mieren van Nederland (2004);
- De amfibieën en reptielen van Nederland (2009);
- Een actualisatie van de verspreiding van de Nederlandse libellen (2008);
- Vissenatlas Noord-Brabant (2010);
- Werkatlas van de zoogdieren van Noord-Brabant (2011).

Internet

- www.waarneming.nl (2012);
- www.zoogdieratlas.nl (alleen zwaardere beschermde grondgebonden zoogdieren).
- www.ravon.nl (verspreidingsgegevens 2014 amfibieën en reptielen)

Databank

- NDFF (22-3-2016)

2.2 BIOTOOPTOETS

Op 10 april 2012 is een biotooptoets uitgevoerd in het plangebied. Het doel van de biotooptoets is om een inschatting te maken van de ecologische kwaliteiten van het plangebied. Beschermd en/of bijzondere soorten die tijdens de biotooptoets zijn aangetroffen zijn geregistreerd. Op het moment dat de biotooptoets is uitgevoerd zijn niet alle soorten zichtbaar actief. Diersoorten zijn bijvoorbeeld alleen nachttactief of zijn in een bepaalde periode van het jaar afwezig. Daarom zijn de eisen die soorten en soortengroepen aan hun leefomgeving stellen met betrekking tot vaste rust- en verblijfplaatsen, voedselgebieden en migratieroutes, vergeleken en getoetst met de situatie in het veld. Voor planten geldt voor de meeste soorten dat deze alleen gedurende de bloeiperiode waarneembaar zijn. Om deze reden wordt voor planten voornamelijk gelet op de vegetatiestructuur en abiotische omstandigheden van de standplaats. Op die manier is ook het belang van het plangebied beoordeeld voor flora en fauna die mogelijk in het plangebied voorkomen, maar niet tijdens de biotooptoets zijn waargenomen.

In aanvulling op de biotooptoets uit 2012 is op 15 maart 2016 een bezoek gebracht aan de Kade 37 en 39. Het doel van dit bezoek was deze woningen te beoordelen op de geschiktheid voor gebouwbewonende vleermuizen en broedvogels als de huismus.

2.3 BEOORDELING WEZENLIJKE KENMERKEN EN WAARDEN

Voor de beoordeling van de mate van significante effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS, zijn kaarten van de Provincie Noord-Brabant geraadpleegd. Hierop is aangegeven waar de begrenzingen zijn van zowel de EHS als de gestelde natuurdoeltypen. Met behulp van de kaarten en onze gebiedskennis, is beoordeeld in hoeverre het mogelijk is dat de geplande ontwikkeling een significant negatief effect uitoefent op deze wezenlijke kenmerken en waarden.

3 MOGELIJK VOORKOMENDE BESCHERMDE FLORA EN FAUNA

3.1 ECOLOGISCHE STRUCTUREN

Het plangebied bestaat hoofdzakelijk uit maisakkers. Op één van de maispercelen is een schuur aanwezig. Daarnaast zijn enkele percelen in gebruik als paardenwei. Aan de Pierestraat bevindt zich een perceel met jonge dennenaanplant. In de dennenaanplant is een plukplaats van een havik of sperwer aangetroffen. In het plangebied zijn alleen droge greppels aanwezig. Watergangen en andere waterpartijen ontbreken. De woningen aan de Kade 37 en 39 behoren eveneens tot het plangebied.

jonge dennenaanplant

maisakkers en greppel

woningen aan de Kade te Rucphen

maisakker en verlaten schuur

omgeving

In het noorden grenst het plangebied aan de tuinen van de woningen aan de Kade te Rucphen. In het zuiden is een strook beplanting aanwezig. Deze bestaat hoofdzakelijk uit Corsicaanse dennen met in de ondergroei en aan de bosrand opslag van lijsterbes, hulst en andere loofsoorten. Deze strook vormt de overgang naar de Rucphense Bossen, een uitgestrekt bos- en heidegebied ten zuiden van Rucphen.

Op deze overgang bevindt zich een begraafplaats. Deze begraafplaats wordt van de omgeving afgeschermd door beplanting. Langs de toegangsweg zijn een beukenhaag en enkele berken aanwezig. Aan de oostzijde van de begraafplaats is een laurierhaag aangeplant, terwijl de noordelijke grens bestaat uit een rij eiken met struikaanplant.

begraafplaats

3.2 GEBIEDSBESCHERMING

Het plangebied en directe omgeving zijn geen onderdeel van een beschermd natuurgebied in het kader van de Natuurbeschermingswet. Daarnaast is het plangebied geen onderdeel van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Het plangebied grenst echter in het zuiden aan gebieden die zijn aangewezen als EHS. Dit wordt op onderstaande kaart weergegeven.

Ligging EHS (groene vlakken). De rode vlakken behoren niet tot de EHS

De Rucphense Bossen zijn aangewezen als EHS, inclusief alle bospercelen tussen deze bossen en Rucphen. Deze percelen zijn op de ambitiekaart van het Natuurbeheerplan 2016 aangewezen als natuurdoeltype Vochtig bos met productiefunctie. De bospercelen die op bovenstaande kaart rood zijn weergegeven, zijn bij de herijking van de EHS in 2012 aan de EHS onttrokken. Het perceel met dennenaanplant aan de Pierestraat is daarmee niet meer opgenomen in de EHS.

De Rucphense bossen bestaan uit bossen, heidevelden, vennen en zandverstuivingen. De bossen zijn in de 18^e eeuw aangelegd en met de bijbehorende postbanen nog in het gebied

te herkennen. De percelen direct grenzend aan het plangebied bestaan uit Corsicaanse dennen met een ondergroei van lijsterbes en hulst.

3.3 BESCHERMDE SOORTEN

De combinatie van het bron- en literatuuronderzoek en de biotooptoets leidt tot de volgende tabellen van de soortgroepen grondgebonden zoogdieren, vleermuizen, vogels, vissen, amfibieën en vaatplanten. Uit de soortengroepen reptielen, slakken, kreeftachtigen en tweekleppigen zijn geen beschermde exemplaren aangetroffen of te verwachten, omdat de verspreiding van deze soorten zich niet in het plangebied en de directe omgeving bevindt en/of omdat in het plangebied en directe omgeving geen geschikt biotoop aanwezig is.

In de tabellen is per soortgroep voor iedere soort aangegeven of de soort bescherming geniet en waarop deze gebaseerd is. Bescherming op basis van de Flora- en faunawet staat in de kolom flora en fauna. Hierbij is aangegeven in welke tabel de soort is opgenomen. Vermelding op de Rode Lijst is weergegeven in de kolom rode lijst. Bescherming op basis van de Habitat- of Vogelrichtlijn is weergegeven in de kolom habitat of vogel. In de tabel van de vogels is tevens een kolom opgenomen waarin de categorie staat vermeld van de vaste nesten.

De waarnemingen van soorten die zijn opgenomen in de tabellen hebben veelal betrekking op de gehele kilometerhokken waarin het plangebied zich bevindt. Dit betekent dat het plangebied niet altijd onderdeel vormt van het leefgebied van de in de tabel opgenomen soorten. Indien dit het geval is voor overig of streng beschermde soorten, wordt in de onderstaande tekst toegelicht waarom het dan niet aannemelijk is dat de betreffende soorten in het plangebied voorkomen en daarom geen schade ondervinden van de geplande ontwikkeling.

grondgebonden zoogdieren

SOORT	FLORA EN FAUNA	RODE LIJST	HABITAT	BRON	OPMERKING
aardmuis	1			2	
bosmuis	1			3	
bunzing	1			2,3	
eekhoorn	2			2,3	
egel	1			2,3	
haas	1			1,2,3	
hermelijn	1	x		2	
konijn	1			2	
mol	1			2	
ree	1			2,3	
vos	1			2	
wezel	1	x		2	
wielrat	1			2	

- 1 Veldbezoeken BTL Advies april 2012
 2 Atlas van de Nederlandse zoogdieren, 1992
 3 www.zoogdieratlas.nl / werkAtlas Noord-Brabant
 4 www.waarneming.nl

Tijdens de biotooptoets is op een van de akkers een haas waargenomen. Overige (sporen van) zoogdieren zijn niet waargenomen. Het plangebied vormt mogelijk nog het leefgebied van diverse kleine soorten zoogdieren als egel, bosmuis en bunzing. Tijdens de biotooptoets zijn geen nesten van eekhoorns waargenomen. Melding van deze soort heeft betrekking op de Rucphense bossen en de bospercelen ten zuiden van het plangebied. Mogelijk foerageert de eekhoorn in de dennenaanplant, maar deze bomen zijn nog te jong om dienst te doen als nestboom.

veermuizen

SOORT	FLORA EN FAUNA	RODE LIJST	HABITAT	BRON	OPMERKING
gew one dwergveermuis	3		IV	3	
laativlieger	3	x	IV	2,3	
w aterveermuis	3	x	IV	2,3	

- 1 Veldbezoeken BTL Advies april 2012
- 2 Atlas van de Nederlandse veermuizen, 1997
- 3 www.zoogdieratlas.nl / werkAtlas Noord-Brabant

Afhankelijk van de soort maken veermuizen gebruik van openingen in oudere gebouwen en bomen als vaste rust- en verblijfplaats. In het plangebied is alleen een oude schuur aanwezig. Deze is in een dermate vervallen toestand, dat deze niet geschikt is als verblijfplaats voor veermuizen. In de aanwezige bomen ontbreken openingen in de vorm van holten en spleten. Verblijfplaatsen van gebouw- en boombewonende soorten veermuizen is hiermee uit te sluiten.

schuur plangebied

De woningen aan de Kade 37 en 39 zijn niet geschikt voor veermuizen. Open stootvoegen ontbreken, waardoor de spouwmuur niet toegankelijk zijn voor veermuizen. De daken zijn minimaal toegankelijk voor veermuizen. Losliggende pannen ontbreken, de nokken zijn voorzien van vogelschroot en ook aan de kopse kant sluiten de pannen goed aan.

Naast vaste rust- en verblijfplaatsen van veermuizen zijn ook structureel van belang zijnde foerageergebieden en migratieroutes beschermd. Het plangebied maakt mogelijk deel uit van het foerageergebied van veermuizen, die in de kern van Rucphen verblijven. In de omgeving blijft echter voldoende foerageergebied aanwezig na het realiseren van de nieuwe uitbreiding. In het plangebied zijn geen lijnvormige elementen aanwezig, die onderdeel uitmaken van een vliegroute tussen de bebouwde kom van Rucphen en foerageergebied in de omgeving.

vogels

SOORT	FLORA EN FAUNA	RODE LIJST	VOGEL	BRON	CATEGORIE VASTE NESTEN
steenuil	overige	x		2	1
gierzwaluw	overige			2	2
huismus	overige	x		2	2
boomvalk	overige			2	4
buizerd	overige			2,4	4
havik	overige			4	4
ransuil	overige		x	2	4
sperwer	overige		x	2	4
blauwe reiger	overige			2	5
boerenzwaluw	overige			2,4	5
boomklever	overige			1,4	5
boomkruiper	overige		x	2,4	5

SOORT	FLORA EN FAUNA	RODE LIJST	VOGEL	BRON	CATEGORIE VASTE NESTEN
ekster	overige			1,2	5
gekraagde roodstaart	overige			2	5
grauwe vliegenvanger	overige	x		2	5
groene specht	overige	x	x	2,4	5
grote bonte specht	overige		x	2,4	5
huiszwaluw	overige		x	2	5
koolmees	overige			1,2	5
oeverzwaluw	overige			2	5
pimpelmees	overige			2	5
spreeuw	overige			2	5
torenvalk	overige		x	2	5
zwarte kraai	overige			1,2	5
zwarte roodstaart	overige			2	5
gaai	overige			1	
houtduif	overige			1	
merel	overige			1	
scholekster	overige			1	
vink	overige			1	

- 1 Veldbezoeken BTL Advies april 2012
- 2 Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998 – 2000
- 3 www.waarneming.nl (2012)
- 4 NDFF 2016

De bescherming van vogels is gericht op de aan- of afwezigheid van broedgevallen. De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat om een nieuw nest te maken. Omdat voor deze soorten geldt dat het nest eenmalig wordt gebruikt, vallen dergelijke nesten alleen tijdens het gebruik van vogels onder de bescherming van artikel 11 van de Flora- en faunawet. Voor deze soorten is geen ontheffing nodig, mits het nest is verlaten. Tijdens de biotooptoets zijn onder andere de vink, de merel en de houtduif waargenomen. Voor deze soorten geldt het bovenstaande.

Verblijfplaatsen van vogels, die hun verblijfplaats het hele jaar door gebruiken of elk jaar terugkeren naar hetzelfde nest, zijn jaarrond beschermd. Deze soorten zijn onderverdeeld in de categorieën 1 tot en met 4 van de vaste nesten (zie ook hoofdstuk 1.4).

In de woning aan de Kade 39 zijn 2 nesten van de huismus waargenomen. Zowel onder de nok van het dak, waar een klein deel van het vogelschroot ontbreekt, als links boven de dakgoot zijn invliegende paartjes huismussen waargenomen. Aan de Kade 37 zijn geen huismussen waargenomen. In de rest van de straat zijn op meerdere locaties huismussen waargenomen en gehoord.

woningen Kade 37 en 39

In het buitengebied zijn geen nesten aangetroffen met een jaarrond beschermde status, bijvoorbeeld van roofvogels en kolonievogels. Wel zijn in de dennenaanplant plukplaatsen van een roofvogel aangetroffen. Deze bomen zijn echter nog te jong, om een horst van een roofvogels te kunnen bevatten. Deze vogels verblijven in de bossen in de omgeving van het plangebied. Voor de steenuil is het plangebied te open: holle bomen om te broeden ontbreken en ook zijn geen geschikte uitkijkplaatsen aanwezig.

Voor de soorten genoemd in categorie 5 van de vaste nesten geldt dat deze alleen jaarrond zijn beschermd als de ecologische omstandigheden dit rechtvaardigen. Dergelijke soorten zijn alleen op de begraafplaats waargenomen. In één van de eiken was in 2012 een ekster nest aanwezig, dat regelmatig door eksters bezocht. Dit betekent dat dit nest tijdens het broedseizoen van 2012 in gebruik was als broedplek. Daarnaast is op de begraafplaats een boomklever waargenomen. Holen, waarin de boomklever kan broeden, ontbreken echter op de begraafplaats. Daarnaast is hier ook de koolmees waargenomen. Deze drie soorten zijn algemeen voorkomend in de regio. De begraafplaats valt buiten het plangebied. Daarnaast komen deze soorten ook voor in een stedelijke omgeving, waardoor geen schade aan de gunstige staat van instandhouding van deze soorten optreedt.

vissen

In het plangebied zijn alleen enkele greppels aanwezig. Ten tijde van het veldbezoek bevatten deze geen water. Permanente wateren ontbreken in het plangebied, waardoor geen beschermde vissoorten zijn te verwachten.

amfibieën

SOORT	FLORA EN FAUNA	RODE LIJST	HABITAT	BRON	OPMERKING
gewone pad	algemeen			2,3	
kamsalamander	streng	x		2	
kleine watersalamander	algemeen			2,3	

- 1 Veldbezoeken BTL Advies april 2012
- 2 Ravon, jaaroverzicht (2014)
- 3 Werkatlas amfibieën en reptielen in Noord-Brabant, mei 2005

Vanwege het ontbreken van sloten en permanente wateren zijn de kleine watersalamander en de kamsalamander niet te verwachten in het plangebied. Deze soorten komen voor in de vennen in de Rucphense bossen. Voortplantingswater voor de gewone pad ontbreekt, maar mogelijk gebruikt deze het plangebied als landhabitat.

reptielen

SOORT	FLORA EN FAUNA	RODE LIJST	HABITAT	BRON	OPMERKING
levendbarende hagedis	overige	x		3	2005

- 1 Veldbezoeken BTL Advies april 2012
- 2 Ravon, jaaroverzicht (2009)
- 3 Werkatlas amfibieën en reptielen in Noord-Brabant, mei 2005

De levendbarende hagedis komt voor in de bosranden rond de vennen van de Rucphense Bossen. In het plangebied ontbreekt geschikt leefgebied voor deze soort. Deze soort is hier dan ook niet te verwachten.

vaatplanten

Gedurende de biotooptoets zijn geen beschermde soorten planten aangetroffen. Hierbij dient vermeld te worden dat de biotooptoets voor planten niet in de meest ideale periode is uitgevoerd. Het plangebied bestaat echter uit akkers en intensief gebruikte weilanden. Hier zijn geen beschermde soorten te verwachten. Ook in de jonge dennenaanplant zijn geen beschermde soorten aangetroffen. De enige soort die in de bosranden te verwachten is, is

de brede wespenorchis. Deze soort is weinig kritisch en komt algemeen voor. Vanwege de periode in het jaar dat de biotooptoets is uitgevoerd, is het mogelijk dat deze soort wel voorkomt in het plangebied, maar niet is waargenomen gedurende de biotooptoets.

3.4 CONFLICTEN MET DE FLORA- EN FAUNAWET

Het plangebied en directe omgeving vormt het leefgebied van enkele beschermde soorten. Onderstaand wordt per beschermingsniveau beschreven in hoeverre een conflict optreedt met de Flora- en faunawet.

Niet beschermde soorten en algemeen beschermde soorten (tabel 1)

SOORT(GROEP)	BETEKENIS PLANGEBIED	GEVOLGEN GEPLANEDE ONTWIKKELING
Diverse zoogdieren	Gehele plangebied als leefgebied	Voldoen aan zorgplicht (zie hoofdstuk 4)
Amfibieën	Landhabitat gewone pad	Voldoen aan zorgplicht (zie hoofdstuk 4)
Brede wespenorchis	Standplaatsen in en nabij bosopstanden	Voldoen aan zorgplicht (zie hoofdstuk 4)

- Voor de meeste zoogdieren en de gewone pad geldt dat deze de mogelijkheid hebben om te vluchten. Tijdens de uitvoer van de geplande ingreep is het wel mogelijk dat sommige dieren, met name muizen, in hun holen worden verrast en sterven.
- Voor de brede wespenorchis geldt dat mogelijk een deel van de standplaatsen wordt beschadigd of verwijderd als gevolg van de werkzaamheden.

Overig beschermde soorten (tabel 2)

SOORT(GROEP)	BETEKENIS PLANGEBIED	GEVOLGEN GEPLANEDE ONTWIKKELING
Broedvogels (niet-jaarrond beschermd)	dennenaanplant en grasland	Rekening houden met broedseizoen (zie hoofdstuk 4)
Huismus	Woning Kade 39	Verwijderen vaste verblijfplaatsen bij sloop woning

- Indien de werkzaamheden worden uitgevoerd gedurende het broedseizoen, worden mogelijk in gebruik zijnde nesten beschadigd of vernield.
- De huismus ondervindt schade van de werkzaamheden bij de sloop van de woning aan de Kade 39. In deze woning zijn 2 nesten van de huismus aanwezig. Deze verdwijnen als gevolg van de voorgenomen sloop. Het verwijderen van nesten van deze soort is ontheffing plichtig. Op de kade 37 zijn geen huismussen waargenomen. Volgens de soortenstandaard kunnen verblijfplaatsen van huismussen pas na minimaal twee bezoeken worden uitgesloten. Aanbevolen wordt daarom om nog minimaal één bezoek aan het plangebied te brengen ten behoeve van de huismus. Dit bezoek wordt bij voorkeur voor 15 mei uitgevoerd.

Streng beschermde soorten (tabel 3)

SOORT(GROEP)	BETEKENIS PLANGEBIED	GEVOLGEN GEPLANEDE ONTWIKKELING
Vleermuizen	Foerageergebied	Geen. Vleermuizen ondervinden geen schade van de geplande werkzaamheden

- Om foeragerende vleermuizen niet te storen, moeten nachtelijke werkzaamheden worden beperkt en moet verlichting zoveel mogelijk worden beperkt.

3.5 CONFLICTEN MET DE EHS

EHS (groen, blauwe lijn is grens plangebied)

Vanwege de ligging van het plangebied en de aard van de geplande ontwikkeling, zijn significant negatieve effecten op het natuurdoeltype en de wezenlijke kenmerken en waarden van de nabijgelegen EHS niet te verwachten. Het plangebied is niet in de EHS gelegen, maar grenst ten noorden van de begraafplaats aan de EHS.

De wezenlijke kenmerken en waarden zijn de actuele en potentiële waarden, gebaseerd op de natuurdoelen voor het gebied. Het gaat daarbij om: de bij het gebied behorende natuurdoelen en -kwaliteit, geomorfologische en aardkundige waarden en processen, de waterhuishouding, de kwaliteit van bodem, water en lucht, rust, stilte, donkerte en openheid, de landschapsstructuur en de belevingswaarde.

Vanwege de ligging van het plangebied, de schaal waarop de werkzaamheden worden uitgevoerd en de aard van de werkzaamheden, zijn significant negatieve effecten op de geomorfologische en aardkundige waarden en processen, waterhuishouding en de kwaliteit van de bodem, water en lucht niet te verwachten. De Rucphense Bossen zijn geen natte natuurparel, waardoor ze niet tot de verdrogingsgevoelige gebieden van Noord-Brabant behoren. Door de voorgenomen ontwikkeling is geen negatief effect op het natuurdoeltype *bossen met een productiefunctie* te verwachten.

Vanwege de ligging aan de rand van de bebouwde kom zijn significant negatieve effecten op stilte, donkerte en openheid evenmin te verwachten. Het bos wordt op dit moment al intensief gebruikt als uitloopgebied van Rucphen. Er zijn diverse wandelpaden aanwezig en door het noordelijke deel van het bos is een wandelroute uitgezet. Ook de invloed op de donkerte van het gebied is beperkt. Wegen en voetpaden met verlichting zijn in het centrale deel van het plangebied gelegen, terwijl de buitenrand van het plangebied in de toekomst uit tuin zal bestaan. Daarnaast is tussen het plangebied en de EHS nog een bufferzone aanwezig, waardoor de invloed op de donkerte van de EHS minimaal is. Omdat het plangebied niet in de EHS is gelegen verandert de openheid van het gebied niet.

bospercelen in de EHS

4 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

In het plangebied zijn soorten aanwezig die in de Flora- en faunawet zijn aangemerkt als overig en streng beschermde inheemse soorten en door de ingreep mogelijk schade ondervinden. Een aanvullend onderzoek en/of ontheffingsaanvraag is niet nodig. Extra aandacht is vereist voor de soortgroepen zoogdieren, broedvogels en vleermuizen.

4.1 BESCHERMDE SOORTEN

Niet beschermde en algemeen beschermde soorten (tabel 1)

Voor soorten uit dit beschermingsniveau is geen ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet nodig.

Verplichte acties vanuit de zorgplicht:

- Voor graafwerkzaamheden is het nodig om rekening te houden met de voorkomende zoogdieren. Bij voorkeur worden grondwerkzaamheden uitgevoerd buiten het voortplantingsseizoen, ofwel buiten de periode maart-juli (deze periode komt in grote lijnen ook overeen met het broedseizoen van vogels).

Overig beschermde soorten (tabel 2)

In het plangebied zijn nesten aanwezig met een jaarrond beschermde status. Dit betreft de huismus, die op twee locaties aan de Kade 39 broedt. Aanbevolen wordt om voor deze soort een ontheffing aan te vragen. Voor de belangen ruimtelijke ontwikkeling en dwingende redenen van groot openbaar belang, kan voor deze soort alleen een ontheffing worden verleend, wanneer de functionaliteit van de voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen behouden blijft. Dit betekent dat het verlies van de vaste verblijfplaatsen aan de Kade 39 moet worden gecompenseerd. Dit kan op eenvoudige wijze plaatsvinden door het aanbrengen van permanente verblijfplaatsen van huismussen in de nieuwbouw. Bij de ontheffingsaanvraag moet een activiteitenplan worden ingediend, waarin de voorgenomen compensatie nader moet worden uitgewerkt. Daarnaast wordt aanbevolen om nog minimaal één bezoek aan de kade 37 te brengen om de afwezigheid van huismussen op deze locatie met zekerheid uit te kunnen sluiten.

Voor niet jaarrond beschermde broedvogels geldt dat een ontheffing voor het verstoren van in gebruik zijnde nesten niet mogelijk is. Om deze reden dient rekening te worden gehouden met het broedseizoen.

Verplichte acties zorgvuldig handelen:

- Voor broedvogels geldt dat rekening gehouden dient te worden met het broedseizoen. Voor het verwijderen van bomen geldt dat deze werkzaamheden uitgevoerd dienen te worden buiten de periode maart-oktober (houtduif kan tot laat in het seizoen broeden). Indien het niet mogelijk is om buiten de broedperiode te werken, is het nodig om een ecooloog in te schakelen. In overleg wordt bepaald of het mogelijk is om nesten op te sporen en een rustzone in te stellen. Binnen deze rustzone worden de werkzaamheden

vervolgens uitgesteld tot het moment dat de broedactiviteiten zijn afgerond en de jongen op natuurlijke wijze het nest hebben verlaten.

Streng beschermde soorten (tabel 3)

Verblijfplaatsen van vleermuizen ontbreken in het plangebied. Het plangebied heeft voor deze soortgroep alleen betekenis als onderdeel van een groter foerageergebied. Hierdoor ondervindt deze soortgroep geen schade of hinder van de geplande werkzaamheden.

Verplichte acties zorgvuldig handelen:

- Geen.

4.2 BESCHERMDE GEBIEDEN

De voorgenomen werkzaamheden zijn niet van invloed op de wezenlijke kenmerken en waarden van de nabijgelegen EHS. Aanbevolen wordt de huidige planopzet te handhaven, waarbij de verlichte delen, zoals wegen en voetpaden naar de binnenzijde van de wijk zijn gericht en de buitenzijde voornamelijk uit tuinen bestaat. Waar mogelijk kan een groene zone langs de rand van het plangebied worden aangelegd.

LITERATUUR

Atlas van de Nederlandse broedvogels, Nederlandse Fauna 5, SOVON Vogelonderzoek Nederland, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden, 2002.

Atlas van de Nederlandse vleermuizen, KNNV Uitgeverij, Utrecht, 1997

Atlas van de Nederlandse zoogdieren, Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht, 1992

Bekendmaking lijsten beschermde inheemse soorten, nummer 201, 13 november 2001

Besluit aanwijzing dier- en plantensoorten Flora- en faunawet, Stb. 2000, 523

Besluit vrijstelling beschermde dier en plantensoorten, Stb. 2000-525, Stb. 2001, 499

Besluit Rode lijsten flora en fauna, Stb. 11 november 2004, 218.

De actualisatie van de verspreiding van de Nederlandse libellen, Brachytron jaargang 11 (2), Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, Stichting EIS en De Minderstichting, augustus 2008.

De amfibieën en reptielen van Nederland, Nederlandse fauna 9, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden, 2009.

De wespen en mieren van Nederland, Nederlandse Fauna 6, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden, 2004.

Flora- en faunawet, wetnummer 402, staatsblad, 1998

Flora- en faunawet, wetnummer 656, staatsblad, 2001
Beschermd soorten: bijlage I en II van de Flora- en faunawet (Stb. 1998, 402).

Habitatrichtlijn, (Richtlijn 92/43/EEG).

Natuurbeschermingswet, wijziging van de Natuurbeschermingswet 1998 in verband met Europeesrechtelijke verplichtingen, Stb. 2005, 195.

Vogelrichtlijn (Richtlijn 79/409/EEG).

Vissenatlas Noord-Brabant, Uitgeverij Profiel, Bedum, 2010.

Waarnemingsverslag dagvlinders, libellen en sprinkhanen, EIS-Nederland, De Minderstichting en de Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, 2007.

Werkatlas amfibieën en reptielen in Noord-Brabant, Ravon, mei 2005

Internet

www.waarneming.nl

www.zoogdieratlas.nl

<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek2.aspx>

<http://www.brabant.nl/kaarten/natuur-en-landschap-kaarten/informatiekaart-ecologische-hoofdstructuur-ehs.aspx>